

පරිවර්ථනයක් උදෙසා වූ නිපුණතා ව්‍යාපෘතිය [ASCENT Project]

ශ්‍රී ලංකාව මෑත ඉතිහාස කාලපරිච්ඡේදය තුළ විවිධ ස්වාභාවික ආපදා වලට දරුණු ලෙස මුහුණ දී ඇති බව කාටන් පෙනී යන කාරණාවකි. විශේෂයෙන් 2004 ඉන්දීය සාගරයේ ඇති වූ සුනාමි තත්වය හේතුවෙන් සිදුවූ අති විශාල ජීවිත හා දේපල හානිය අදටත් ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ ඉතා ගෝචාරීය දිනයක් ලෙස සනිටුහන්වී ඇත. සුනාමි අවදානමට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශ ගංවතුර, නායයෑම්, සුළි සුලං මෙන්ම නියං තත්වයන්ගෙන්ද පීඩා විදිසී. මෙහිදී වඩාත් අවදානම යොමු කලයුතු කරුණ නම් විවිධ රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් 1990 සිට 2017 කාලය තුළ නිකුත් කර ඇති සංසන්දනාත්මක වාර්තා වලට අනුව ඉහත දැක්වූ ආපදාවන් වල වැඩි වර්ධනය වීමක් මෙන්ම ඒවායින් ජීවිත හා දේපල වලට සිදුවී ඇති හානියද ඉහල යෑමයි. ආපදා කලමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් නිකුත් කල 2012 වාර්තා අනුව ගත් විට 2003 වසරෙන් පසු මෙම තත්වය තවදුරටත් වර්ධනය වී තිබේ .

මේ අනුව ආපදාවන් වලට වඩා සාර්ථකව මුහුණ දීමට නම් ආපදා වළක්වාලීම, ආපදා පෙරසූදානම හා ආපදා කළමනාකරණය යන අංශයන් වැඩි දියුණු කල යුතුවන අතර ඒ අනුව ගංවතුර හා නායයාම් අවදානම අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග හඳුනාගැනීම, ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාමාර්ග , ප්‍රත්‍යාස්ථිකය ඇති කරවීමේ ක්‍රියාමාර්ග ආදිය පිළිබඳව ඉතා පුළුල් පර්යේෂණ ක්‍රියාවලියන් සිදු කර ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් උචිත, කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් බිහිකර ගැනීම යුගයේ අවශ්‍යතාවයකි. විශේෂයෙන් මෙම කර්තව්‍යයේදී විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන්ට ඇති වගකීම ඉතා ඉහළය. ලංකාව තුළ පර්යේෂණ කටයුතු වල නිරත වෙමින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා නව දැනුම නිර්මාණය කිරීමේහිලා විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන් සතුව ඇති අත්දැකීම් ආපදා කළමනාකරණයෙහිලාද ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගී කරවා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ.

පරිවර්ථනයක් උදෙසා වූ නිපුණතා ව්‍යාපෘතිය [ASCENT Project] වැදගත්වනුයේ මෙලෙස විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන්ගේ දායකත්වය ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට ලබා ගැනීමේදීය. පරිවර්ථනයක් උදෙසා වූ නිපුණතා ව්‍යාපෘතියෙහි මූලික අරමුණ වනුයේ ආපදා තත්වයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කරගැනීම සම්බන්ධයෙන් වන පර්යේෂණ හා නව සොයා ගැනීම් දිරිමත් කිරීමය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරා ගත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන වල ආපදා තත්වයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව හා සම්පත් පර්යේෂණ යටතේ උප අරමුණු කිහිපයකි.

1. 2016- 2019 වසර තුන තුළ ආසියවේ (ශ්‍රී ලංකාව, තායිලන්තය, හා බංගලාදේශය) උසස් අධ්‍යාපන ආයතන වල පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ශක්‍යතා අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගැනීම.
2. එම ආයතනයන්හි පර්යේෂණ සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම
3. උසස් හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ අන්තර් විශයානුබද්ධ පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන කටයුතු සඳහා ආචාර්යවරුන් බලගැන්වීම.
4. ආපදා කළමනාකරණය සම්බන්ධ පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ක්‍රියාදාමයන් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික අත්දැකීම් හුවමාරු කරගැනීමට ඉඩ සැලසීම.

5. තෝරා ගත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන හා ආපදා කළමනාකරණයට ආදාය වන කර්මාන්ත සමග ඇති සම්බන්ධතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඉඩ සැලසීම.

6. මෙම පර්යේෂණ හා ක්‍රියාවලීන්ගේ මතුවන සොයාගැනීම් සාමාන්‍ය ජනතාව සමඟ හුවමාරු කරගැනීම හරහා ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය තුළදී මහජනතාව ක්‍රියාකාරී ලෙස සම්බන්ධ කරගැනීමට ඉඩ සැලසීම.

ඉහත අරමුණු ළඟාකරගැනීම උදෙසා ASCENT ව්‍යාපෘතිය මඟින් විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර ඇති අතර ඒ අනුව 2016 තෝරාගත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල ජේෂ්ඨ කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයින්, ආපදා කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල ප්‍රධානීන් සමඟ පවත්වනු ලැබූ සම්මුඛ සාකච්ඡා හා ප්‍රශ්නාවලියක් පදනම් කරගනිමින් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන වල පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගැනීම සිදුකරනු ලබයි.

ඉන් අනතුරුව 2017 සැප්තැම්බර් මසදී විශ්ව විද්‍යාල කණ්ණඨ ආචාර්ය මණ්ඩලයේ සමාජිකයින්ගෙන් ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතා කරමින් පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ක්‍රම පිළිබඳව ඇති දැනුම සම්බන්ධව තොරතුරු එක්රැස් කරනු ලැබුණු අතර එම දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් අනතුරුව ජාතික මට්ටමේ වාර්තාවක් සකස් කරන ලදී.

එලෙස සකස් කරන වාර්තාවේ කරුණු පදනම් කරගනිමින් විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන් උදෙසා පර්යේෂණ පුහුණු සැසි මාලාවක් ආරම්භ කෙරුණි. එහි පළමු පියවර ලෙස 2017 පෙබරවාරි මසදී රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලයේදී ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධ සියලු විශ්ව විද්‍යාලවල ආචාර්යවරුන් 100කට අධික සංඛ්‍යාවක් සහභාගි වූහ. පස්දින පුහුණු වැඩමුළුවක් පැවැත්වුණු අතර එහිදී ආපදා කළමනාකරණ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයන්හි ජගත් කීර්තියට පත් පර්යේෂකයින් රැසකගේ දායකත්වය ඊට ලැබිණි. මෙම වැඩමුළු මාලාවේ දෙවන පියවර නායිලන්තයේ නරේෂුවාන් විශ්ව විද්‍යාලයේදී පැවති අතර එහි පර්යේෂණ විශ්ලේෂණ ක්‍රියාදාමයන් පිළිබඳව විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන්ට පුහුණුවක් ලබා දීම සිදු විය. එසේම ගංවතුර ආපදා අවම කිරීම සඳහා නායිලන්ත ආපදා කළමනාකරණ ආයතන භාවිතා කරන තාක්ෂණික ක්‍රමවේද පිළිබඳ ප්‍රායෝගික පුහුණුවක්ද එහිදී සැලසීය.

මෙම වැඩමුළු මාලාවේ තුන්වැන්න 2018 වසරේ මැයි මාසයේදී නායිලන්තයේ වියෑම මායි විශ්ව විද්‍යාල පරිශ්‍රයේදී පැවැත්වීමට නියමිතව ඇත. එම වැඩමුළුවට ව්‍යාපෘතියට සම්බන්ධ විශ්ව විද්‍යාල සියල්ලේම ආචාර්ය මණ්ඩල සමාජිකයින් 100කට අධික පිරිසක් සහභාගි වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එම වැඩමුළුවේ අන්තර්ගතයට විශ්ව විද්‍යාල ජාත්‍යන්තරීකරණය පර්යේෂණ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සපයාගැනීම මෙන්ම අන්තර් විශය බද්ධ පර්යේෂණ වල වැදගත්භාවය ඇති කාලීනව වැදගත් මාතෘකා රැසක් අයත්වේ. දින පහක කාලයක් පුරා මෙම වැඩමුළුව ක්‍රියාත්මක වීමට නියමිතයි.

ව්‍යාපෘතියේ අවසාන අදියර 2019 වර්ෂයේ මුල් කාර්තුවේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැත්වීමට නියමිත අතර එහිදී ව්‍යාපෘතිය මඟින් එක්රැස් කරගත් දත්ත අනුකූලව සැකසූ ව්‍යාපෘති වාර්තාවන් විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන් සමඟ හුවමාරු කරගැනීමක් ව්‍යාපෘතිය මඟින් පරිගවකාර උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන යටිතල පහසුකම් නැංවීම, පර්යේෂණ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීමට අන්තර් විශය බද්ධ පර්යේෂණ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීමට හා

විශේෂයෙන්ම ඉහත පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන වැඩි වර්ධනය කිරීම හරහා ආපදා කළමනාකරණය, ආපදා අවම කරගැනීම හා ප්‍රතිස්ථානීය හා සම්බන්ධ පර්යේෂණවල උත්තරීය උදෙසා ව්‍යාපෘතිය මඟින් සිදුකර ඇති කාර්යභාරය විශ්ලේෂණයට ලක්කිරීමද සිදුවෙනු ඇත. එසේම එම පාර්ශවකාර ආයතනවල ආපදා කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ පර්යේෂණවල ඉදිරි දැක්ම හා සැලසුම් යනාදියද පිළිබඳව මෙහිදී සාකච්ඡා කිරීමට නියමිතය.

ASCENT ව්‍යාපෘතියට විශ්ව විද්‍යාලයන්ට සම්බන්ධ වීමට ඉඩලැබීම එම උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල දියුණුව කෙරෙහි ඉතා ඉහළ බලපෑමක් කර ඇති බව ව්‍යාපෘතියට සහභාගී වූ විශ්ව විද්‍යාලවල ආචාර්යවරුන්ගේ අදහසයි. මූලික වශයෙන් ASCENT ව්‍යාපෘතිය හරහා දේශීය විශ්ව විද්‍යාලවලට ජාත්‍යන්තර කීර්තියට පත් ඉතා ඉහළ පර්යේෂණ පරිචයකින් යුත් විදේශ විශ්ව විද්‍යාල රැසක් සමඟ අන්තර්සබඳතා ගොඩනගා ගැනීම සඳහා පිටුවහලක් වූ බව පෙන්වා දෙන ඔවුන් ඒ හරහා තම විශ්වවිද්‍යාලයන්හි ජාත්‍යන්තරීකරණය අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ඉතා ප්‍රබල සහයෝගයක් ලැබුණු බව දක්වා සිටිති. මෙලෙස ඔවුන් ගොඩනගාගත් සම්බන්ධතා භාවිතා කරගනිමින් මේවන විටත් දේශීය විශ්ව විද්‍යාලවල කිහිපයක්ම ආපදා කළමනාකරණ ක්ෂේත්‍රය හා සම්බන්ධ නව පර්යේෂණ ව්‍යාපෘතිය කිහිපයක් සඳහාම ගිවිසුම් සකස්කරමින් සිටින අතර අනාගතයේදී ආචාර්යමණ්ඩල හා ශිෂ්‍ය හුවමාරු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට එකඟතාවයන්ට පැමිණ ඇත.

එසේම පර්යේෂණ හා තාක්ෂණික වශයෙන් දියුණු යුරෝපීය විශ්ව විද්‍යාලයන්හි ජාත්‍යන්තර කීර්තියට පත් ආචාර්ය මහාචාර්යවරුන්ගේ පර්යේෂණ අත්දැකීම් නව තාක්ෂණික ක්‍රමවේද ආදිය ASCENT ව්‍යාපෘතිය හරහා උකහා ගැනීමට ඉඩ සැලසීම හේතුවෙන් මෙරට ආපදා කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ පර්යේෂණ කටයුතු වඩා යාවත්කාලීන කිරීමට මෙන්ම ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල කරගැනීමට ද ඉඩකඩ සලසා තිබේ.

එසේම මෙම ව්‍යාපෘතිය මඟින් අන්තර්විශයබද්ධ පර්යේෂණවල වැදගත්භාවය පිළිබඳව විශ්ව විද්‍යාලවල ආචාර්යවරුන්ගේ දැනුම පුළුල් කිරීමට කටයුතු කිරීම මෙම මඟින් ඉටුකළ ඉතා වැදගත් මෙහෙවරක් බව විශ්ව විද්‍යාලවල ආචාර්යවරුන් පෙන්වා දෙයි. විශේෂයෙන් සමාජීය විද්‍යා ස්වාභාවික විද්‍යා ගුරුකුලයන් අතර එකිනෙක ගුරුකුලවල පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයන් හි ඇති ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ ගැටුම් සමනය කරගනිමින් එම ගුරුකුල දෙකෙහිම ක්‍රමවේදයන් තුළ දක්නට ඇති වැදගත් හා සාධනීය ලක්ෂණ එක්කාසු කොට පර්යේෂණ සඳහා භාවිතා කිරීම මඟින් ආපදාවන්ගෙන් පීඩාවට පත්වන ශ්‍රී ලංකීය ජනතාවට වඩා යහපත් හා ආරක්ෂිත පරිසරයක් ගොඩනැගීමට හැකිබව පෙන්වා දීම ව්‍යාපෘතිය මඟින් සිදුකොට ඇත්තේ පර්යේෂණ වැඩිමුළු සඳහා මෙම ගුරුකුල දෙකට ම අයත් ආචාර්ය මහාචාර්යවරුන් සහභාගී කරවා ගැනීමෙනි.

ඉහත කරුණු සියල්ලම සලකා බැලීමේදී පෙනීයන්නේ ASCENT ව්‍යාපෘතිය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයන්හි පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදනය දිරි ගන්වමින් ආපදා කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයේ වර්ධනය සඳහා ඉහළ දායකත්වයක් දක්වා ඇතිබවයි.